

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ» РҚБ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

РОО «НАЦИОНАЛЬНОЙ
АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН»

THE BULLETIN

OF THE ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN

PUBLISHED SINCE 1944

5 (411)

SEPTEMBER – OCTOBER 2024

ALMATY, NAS RK

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н=2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мыктыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н=2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясы РҚБ-нің Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ, 2024

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансеит Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник РОО «Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан», 2024

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 4**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 6**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarın (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2024

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494
Volume 5. Number 411 (2024), 307–317
<https://doi.org/10.32014/2024.2518-1467.842>

UDC 331.526
IRSTI 06.77.59

A. Yelubayeva¹, Ceslovas Christauskas², 2024.

¹ Academy of Public Administration under the President of the Republic of
Kazakhstan, Astana, Kazakhstan;

² Kauno Kolegija Higher Education Institution, Lithuania;
E-mail: a.yelubayeva@apa.kz

INCREASING THE HUMAN RESOURCES POTENTIAL OF STATE AUDIT BODIES AS A BASIS FOR IMPROVING THE EFFICIENCY AUDIT MECHANISM

Yelubayeva Almagul – Doctoral student of the Academy of Public Administration under the President of the Republic of Kazakhstan, Astana, Kazakhstan E-mail: a.yelubayeva@apa.kz, <https://orcid.org/0009-0005-0280-3880>.

Ceslovas Christauskas – Professor, Dr. in Economics, Associate Professor, Kauno Kolegija Higher Education Institution, Lithuania, E-mail: ceslovas.christauskas@gmail.com, <http://orcid.org/0000-0002-9668-758X>.

Abstract. Recent economic and financial scandals worldwide, the growth of the shadow economy, the increase in funds concealed from the budget, the rise of corruption, and insufficient adherence to financial discipline create very serious problems. The development of an audit system that creates a transparent and comprehensive informational environment for the government and the public, and plays a key role in economic regulation, is aimed at addressing these serious issues and improving the economic and managerial environment. **The purpose of the paper** is to explore how increasing the human resources potential of state audit bodies serves as a basis for improving the efficiency audit mechanism. The improvement of the functioning of the state audit system and the enhancement of the knowledge and expertise of personnel and specialists working in this field are based on the critical need to assess and refine the existing system. At the current stage of development, improving the mechanisms of state audit and financial control, as well as monitoring the effective use of budget expenditures, has become a priority. In this context, the concept of state budget policy has undergone changes and is now focused on results-based management. To achieve these goals, new approaches to assessing economic efficiency are being developed, with the improvement of the efficiency audit mechanism being the main focus.

The development of auditing institutions plays an important role in accelerating

the country's socio-economic development. As a result of these institutions' activities, it becomes possible to identify new financial and economic resources necessary for economic growth. Increasing transparency in society and strengthening financial discipline in economic activities are also closely linked to the work of these institutions. The paper examines the issues of enhancing the knowledge and experience of personnel and specialists, who play a key role in the development of the audit institute.

Keywords: state audit, efficiency audit, mechanism, institute of state audit, human resources, certification.

А. Елубаева¹, Чесловас Кристаускас², 2024.

¹Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мемлекеттік басқару академиясы, Астана, Қазақстан;

²«Кауно Колегия» Жоғары оқу орны, Литва;

E-mail: yelubayeva@apa.kz

МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ ОРГАНДАРЫНЫҢ КАДРЛЫҚ ӘЛЕУЕТІН АРТТЫРУ ТИІМДІЛІК АУДИТІНІҢ ТЕТІГІН ЖЕТІЛДІРУ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ

Елубаева Алмагуль – Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Мемлекеттік басқару академиясының докторанты, Астана, Қазақстан E-mail: a.yelubayeva@apa.kz, <https://orcid.org/0009-0005-0280-3880>.

Чесловас Кристаускас – профессор, экономика ғылымдарының докторы, доцент, «Кауно Колегия» Жоғары оқу орны, Литва, E-mail: ceslovas.christauskas@gmail.com, <http://orcid.org/0000-0002-9668-758X> б.

Аннотация. Әлемдегі соңғы экономикалық және қаржылық жанжалдар, көлеңкелі экономиканың дамуы, бюджеттен жасырылған қаражат көлемінің ұлғаюы, сыбайлас жемқорлықтың өсуі және қаржылық тәртіптің жеткіліксіз сақталуы өте күрделі мәселелер туғызады. Мемлекет пен жұртшылық үшін ашық және толық ақпараттық орта құратын, экономикалық реттеуде маңызды рөл атқаратын аудит жүйесін дамыту осындай күрделі мәселелерді шешуге және экономикалық, басқарушылық ортаны жақсартуға бағытталған. Жұмыстың мақсаты – мемлекеттік аудит органдарының кадрлық әлеуетін арттыру тиімділік аудитінің тетігін жетілдіруге негіз болатындығын зерттеу. Мемлекеттік аудит жүйесінің жұмыс істеуін жақсарту, осы салада жұмыс істейтін кадрлар мен мамандардың білімі мен тәжірибесін арттыру қалыптасқан жүйені бағалау мен жетілдірудің ерекше қажеттілігіне негізделген. Дамудың қазіргі кезеңінде мемлекеттік аудит және қаржылық бақылау тетіктерін жетілдіру, сондай-ақ бюджет шығыстарын тиімді пайдалану мониторингі басым мәнге ие болады. Осыған байланысты мемлекеттік бюджет саясатының тұжырымдамасы өзгерістерге ұшырап, нәтижелер бойынша басқаруға бағдарланады. Осы мақсаттар үшін экономикалық тиімділікті бағалаудың жаңа бағыттары әзірленуде. Негізгі бағыт ретінде тиімділік аудитінің тетігін жетілдіруді қарастырған жөн.

Аудиторлық институттардың дамуы елдің әлеуметтік-экономикалық дамуын жеделдетуде маңызды рөл атқарады. Осы институттардың қызметі нәтижесінде экономикалық дамуға қажетті жаңа қаржылық және экономикалық ресурстарды анықтау мүмкіндігі пайда болады. Қоғамдағы ашықтықты арттыру және экономикалық қызметтегі қаржылық тәртіпті нығайту да осы мекемелердің қызметімен тығыз байланысты. Мақалада мемлекеттік аудит институтын дамытуда маңызды рөл атқаратын кадрлар мен мамандардың білімі мен тәжірибесін арттыру мәселелері қарастырылады. Осы салада маңызды ұсыныстар мен ұсыныстар берілген

Түйін сөздер: мемлекеттік аудит, тиімділік аудиті, тетік, мемлекеттік аудит институты, кадрлық әлеует, сертификаттау.

А. Елубаева, Чесловас Кристаускас², 2024.

Академия государственного управления при Президенте Республики
Казахстан, Астана, Казахстан;

²Высшее учебное заведение "Кауно Колегия", Литва;

E-mail: yelubayeva@apa.kz

ПОВЫШЕНИЕ КАДРОВОГО ПОТЕНЦИАЛА ОРГАНОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА КАК ОСНОВА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕХАНИЗМА АУДИТА ЭФФЕКТИВНОСТИ

Елубаева Алмагуль – докторант Академии государственного управления при Президенте Республики Казахстан, Астана, Казахстан, E-mail: a.yelubayeva@apa.kz, <https://orcid.org/0009-0005-0280-3880>

Чесловас Кристаускас – профессор, доктор экономических наук, доцент, Высшее учебное заведение "Кауно Колегия", Литва, E-mail: ceslovas.christauskas@gmail.com, <http://orcid.org/0000-0002-9668-758X>.

Аннотация. Недавние экономические и финансовые скандалы в мире, развитие теневой экономики, увеличение объема скрываемых от бюджета средств, рост коррупции и недостаточное соблюдение финансовой дисциплины создают очень серьезные проблемы. Развитие системы аудита, создающей прозрачную и полную информационную среду для государства и общественности, играющей важную роль в экономическом регулировании, направлено на решение таких серьезных проблем и улучшение экономической и управленческой среды. Целью данной статьи является изучение того, как повышение кадрового потенциала органов государственного аудита служит основой для совершенствования механизма аудита эффективности. Улучшение функционирования системы государственного аудита, повышение знаний и опыта кадров и специалистов, работающих в этой области, основано на особой необходимости оценки и совершенствования сложившейся системы. На современном этапе развития совершенствование механизмов государственного аудита и финансового контроля, а также мониторинг эффективного

использования бюджетных расходов приобретают приоритетное значение. В связи с этим концепция государственной бюджетной политики, претерпевшая изменения, становится ориентированной на управление по результатам. Для этих целей разрабатываются новые направления к оценке экономической эффективности. В качестве основного направления следует рассматривать совершенствование механизма аудита эффективности.

Развитие аудиторских институтов играет важную роль в ускорении социально-экономического развития страны. В результате деятельности этих институтов появляется возможность определить новые финансовые и экономические ресурсы, необходимые для экономического развития. Повышение прозрачности в обществе и укрепление финансовой дисциплины в экономической деятельности также тесно связаны с деятельностью этих учреждений. В статье рассматриваются вопросы повышения знаний и опыта кадров и специалистов, которые играют важную роль в развитии института государственного аудита. Предоставляются важные в этой области предложения и рекомендации.

Ключевые слова: государственный аудит, аудит эффективности, механизм, институт государственного аудита, кадровый потенциал, сертификация

Introduction

In the context of a growing global threat, new approaches and more efficient mechanisms for controlling financial and investment flows worldwide, ensuring the effective use of these funds, and improving management mechanisms are necessary (Albitar, et al., 2020), (Bergh, et al., 2016). In our view, an impartial and objective audit can serve as a more effective financial mechanism and control instrument in these processes (Dao, et al., 2019). Therefore, it is crucial to develop an effective audit system in the country (Barac, et al., 2021). This will also be reflected in practical financial control tools, particularly in the objectivity and impartiality of audit mechanisms and the auditing system (Goicoechea, et al., 2021).

Simultaneously, the growing trends of global economic processes, digitalization, and the active adoption of ESG environmental principles in Kazakhstan require state auditors to possess specialized and sector-specific skills, including in financing the transition to a digital economy and implementing global environmental standards (e.g., training IT auditors, green auditors, etc.). In the context of the qualitative development of the state audit and financial control system in Kazakhstan, including through enhancing the human resource potential of the Supreme Audit Chamber of the Republic of Kazakhstan, the need to improve the system for reproducing human capital within the state audit system becomes increasingly urgent. This can be achieved by thoroughly studying international best practices in the certification of state auditors, underscoring the relevance of the research topic.

The purpose of this study is to analyze and assess the human resource potential of state auditors and to develop recommendations for improving its quality to enhance the efficiency audit mechanism.

It should be noted that users of audit documentation rely on the high competence of state auditors, as the objectivity and reliability of audit reports are critical for economic development and investment. Auditors must recognize their duty and responsibility not only to the public authority (the audit object) but also to society as a whole. This requires improving the quality of auditing, raising the qualification standards for auditors, and strengthening the mechanisms for their training and certification.

Methods and materials

This study was conducted on the basis of a comprehensive analysis, review and systematization of theoretical and practical approaches to improving the human resources of public audit bodies as a basis for improving the efficiency audit mechanism. Official data from the websites of the Supreme Audit Chamber of the Republic of Kazakhstan., the Ministry of National Economy of the Republic of Kazakhstan, and the Bureau of National statistics agency for strategic planning and reforms of The Republic of Kazakhstan are employed for this purpose.

Results

The high level of knowledge and professionalism of the staff and specialists working within the state audit system of the Republic of Kazakhstan significantly influences the quality and effectiveness of audit control measures. The improvement of the state audit institution's operations has also revealed the need to define a personnel policy in this area. Primarily, the implementation of such a policy should be based on the following principles:

- independence of the state audit institution from executive bodies and other state organizations;
- exclusive authority granted to this institution for auditing state property and resources;
- selection of personnel and specialists for the state audit institution in accordance with established requirements and conditions;
- recruitment of a proven human resource potential that represents the state audit institution, characterized by high societal reputation, professionalism, and objectivity.

The results of this approach should be reflected in the presentation of audit findings to the state and the public. This principles-based approach will ultimately help achieve outcomes that meet the standards set by the state in this area through audit work carried out by professional and experienced staff and specialists. When organizing the personnel and specialists of the state audit institution, the following stages must be taken into account.

When recruiting or hiring specialists or personnel, their relevant professional level, experience, and knowledge in the field should be considered;

- A two-stage selection process for specialists and personnel (candidates must first pass pre-defined test exams, and those who successfully pass the exams proceed to an interview). Preference in hiring personnel and specialists is given to the following conditions:

- possession of the necessary knowledge to conduct audits in accordance with modern requirements;
- sufficient practical experience to carry out audits at a professional level;
- a clear understanding of the subject of the audit;
- knowledge of regulatory and methodological documents related to conducting audits;
- in addition to higher education, holding a certificate of advanced qualification related to audit practices;
- experience in both national and international auditing practices.

Two factors should be given particular attention when recruiting personnel and specialists for the state audit system: the required level of basic education and practical experience in auditing. The required level of basic education can be obtained in one of the following fields: economics, law, management, finance, or accounting. This approach is also applicable to individuals with a scientific degree in these areas. On the other hand, based on the activities of the state audit institution in various sectors (such as technology, energy, etc.), recruitment of personnel and specialists in specific fields should also be a focal point. When hiring personnel and specialists, not only should the necessary level of basic knowledge be considered satisfactory, but at least five years of professional experience in one of these areas should also be taken into account. This factor should be associated with maintaining the reputation of the state audit institution and the quality of the professional activities of its personnel and specialists.

As is well known, the working body of the National Commission for the Certification of State Auditors is the Supreme Audit Chamber of the Republic of Kazakhstan (SAC RK). Let us examine the features of the current practice of certifying state auditors. Since the adoption of the Law of the Republic of Kazakhstan "On State Audit and Financial Control," the National Commission has held 67 meetings over the past 7 years and issued 2,046 certificates, with the majority (more than 90% of the total number of certificates issued) falling under the category of "state auditor" (Figure 1).

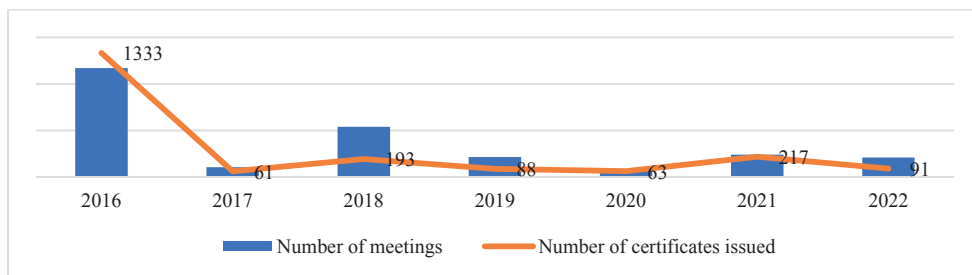

Figure 1. Dynamics of the number of meetings of the National Commission and the number of certificates issued for the period 2016-2022, units.

As can be seen from the data in the chart, the largest share of certificates issued, 1,333 units (or 65.2% of the total number of certificates issued during the studied period), falls in the year 2016, when the National Commission held the most meetings—29 sessions (or 43.3% of the total number of meetings held during the studied period). However, the dynamics of the above indicators indicate a trend of decreasing both the number of meetings and the number of certificates issued.

In particular, during the entire period under review, the National Commission revoked 31 certificates. The largest share of revoked certificates (35.5% of the total number of certificates revoked during the studied period) occurred in 2018. This was due to amendments made to the Law regarding certificate revocation—Article 39, Clause 8, Subclauses 1-4—which outlines the grounds for revoking a state auditor's certificate. These grounds include recommendations from the authorized body of external or internal state audit and financial control for violations of professional ethics (such as corruption and other offenses) (Figure 2).

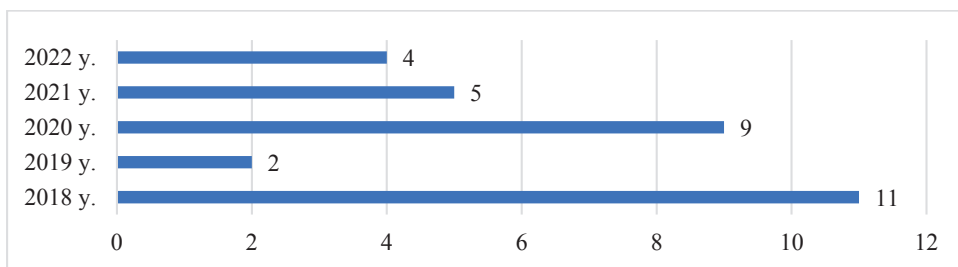

Figure 2. Dynamics of revoked certificates of the National Commission and the number of issued certificates for the period 2016-2022, units.

This circumstance necessitates the improvement of the human capital reproduction system within the state audit and financial control framework, particularly in enhancing the quality of the certification process for state auditors. This can be achieved through the formation of a comprehensive approach and the creation of a creative and integrated model for the training, retraining, and professional development of state auditors, including the establishment of a high-quality "reserve pool" and a human resource management system within the state audit structure.

To increase the efficiency of audit procedures and reduce audit time, auditors need to automate repetitive tasks, such as identifying and extracting data from databases, executing correct keystrokes, and navigating systems. It is estimated that 45% of personnel audit tasks can be automated, potentially saving around 2 trillion USD in global labor costs.

Through automation, auditors can save time and resources, ultimately improving the efficiency of the audit process. Software has been developed to integrate disparate actions into a unified automated process. Robotic Process Automation (RPA) can transform manual auditing into an automated, continuous process.

When planning an audit, RPA can assist the auditor in the following ways:

- Materiality and Scope: The auditor uses RPA to extract data from previous records or interim financial statements. This can help determine intended applicability based on a range of benchmarks.

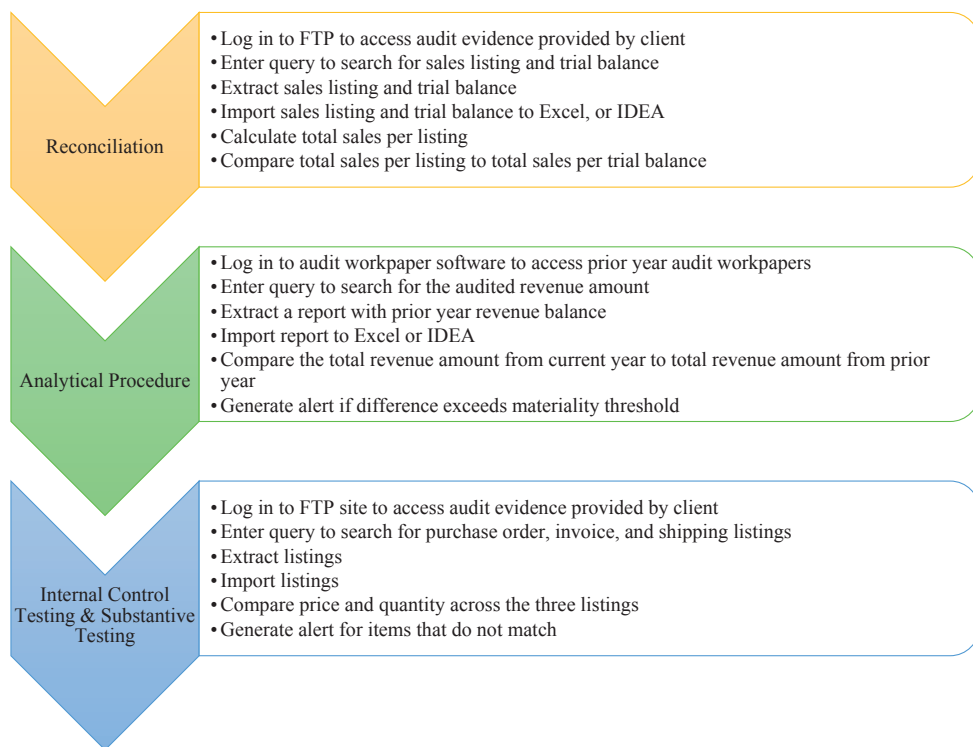
- Risk Assessment: RPA risk assessment helps auditors identify anomalies in revenues, expenses, or inventory. During field audits, RPA proves useful in the following areas:

- Procedure Automation: It can collect and compare transactional data, such as inventory costs or the cost of goods sold.

- Expenses: RPA is crucial for detecting anomalies in expense reports.

- Contract Verification: Optical Character Recognition (OCR), combined with other technologies, can compare contract details with other standard agreements.

Below is an example of an RPA step in revenue auditing.

FTP = File Transfer Protocol
RPA = Robotic Process Automation

Figure 3. Example of a step for an RPA in an income audit

The figure shows that automation can assist in achieving three stages: reconciliation, analytical procedure, and internal control and substantive testing, each with numerous inclusive tasks. There are many RPA tools available, with some well-known examples including BluePrism and UiPath.

Workflow optimization is one of the best ways to improve and enhance the efficiency of the audit process. We can optimize the audit process by ensuring that some processes are repeatable and consistent, regardless of the organization or department being audited. Workflow optimization may involve using the same methodology to collect data across different companies or developing a standard reporting format for audit reports.

Workflow optimization can be grouped into the following stages.

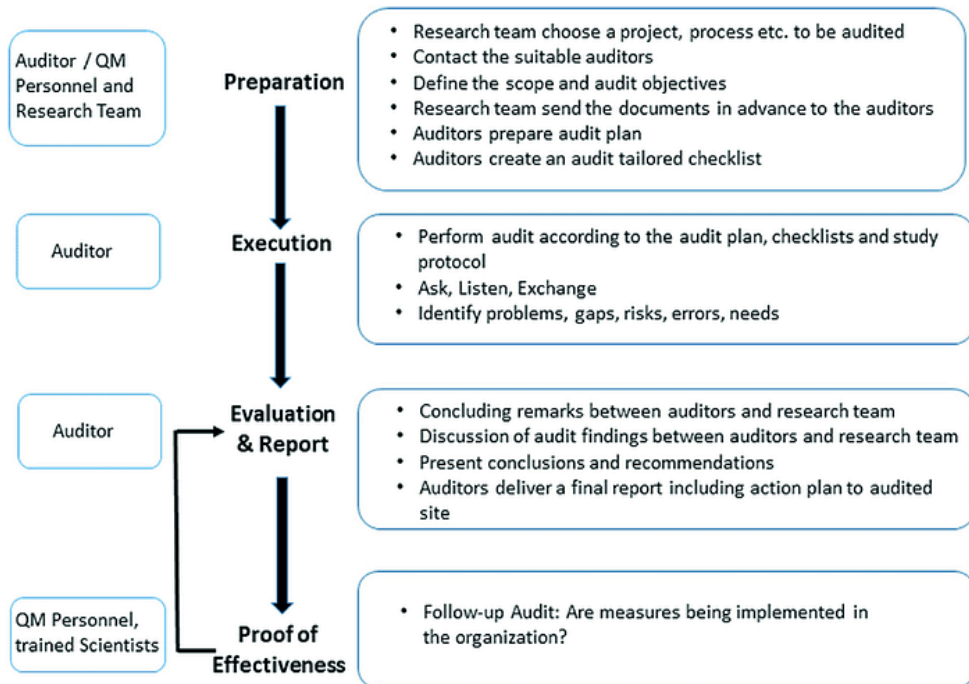

Figure 4. Stages of workflow optimization

Advanced technologies enable auditors to enhance the efficiency of their work. Algorithms and artificial intelligence systems can analyze and scan platforms, such as expense management software utilized by organizations, and accurately align relevant data for auditors, streamlining the auditing process and improving accuracy.

Discussion

In the process of auditing, special attention must be given to personnel audits. In our view, personnel auditing should become a critical focus within state audits. Enhancing the knowledge and expertise of staff and specialists is important for achieving both the objectives of public governance and the acceleration of socio-economic development. Methodological documentation for personnel audits should include provisions such as:

- Alignment of tasks assigned to personnel and specialists;
- The level of resource utilization aimed at achieving relevant goals and objectives;

- The organization of coordination between the activities of structures and subdivisions;
- Challenges faced by the organization and management systems, and the potential for overcoming them;
- The extent of internal audit coverage within the organization's activities and the metrics of its effectiveness.

To improve the knowledge and professionalism of staff and specialists, it is advisable to employ two methodological approaches: the first being the traditional approach, and the second being a modern methodology that considers evolving requirements. The application of both methodologies must be clearly defined in terms of purpose and function. The traditional approach should primarily determine the effectiveness of personnel and specialists in achieving specific tasks. In this process, specific frameworks and directions must be agreed upon based on the results (Asare, 2009).

When utilizing the traditional methodology to enhance the knowledge and professionalism of staff and specialists, special attention should be paid to the following factors:

- The mission of state bodies and organizations, and the execution of strategic objectives based on that mission;
- The level of implementation of relevant goals and strategies within the structures of state bodies and organizations;
- The assessment of the effectiveness of these goals and strategies carried out by the respective bodies and organizations over different periods;
- The evaluation of management systems and the human resource capacity of state bodies and organizations for achieving relevant goals.

The methodology for improving the knowledge and professionalism of staff and specialists, considering modern and evolving requirements, must be more comprehensive. The following elements should be incorporated into the core structure of the modern and evolving methodology, building upon the traditional approach:

- Analysis and evaluation of macro- and microeconomic development processes;
- Examination of global economic development trends;
- Assessment of the impact of these trends on the national economy;
- Preparation of well-substantiated proposals and recommendations to prepare for such impacts or to adopt preventive measures.

This comprehensive approach ensures that the development of human capital within state audit systems is aligned with both traditional practices and modern needs, allowing for the effective achievement of public and organizational objectives.

Conclusion

We believe that it is more appropriate to systematically enhance the knowledge and professionalism of the staff and specialists within the state audit institution, and to do so continuously and in a planned, structured manner. In particular, when improving the knowledge and professionalism of the staff and specialists of the state

audit institution, an approach focused on achieving efficiency should become the primary direction for increasing the effectiveness of audits.

In conclusion, by adopting a continuous and structured approach to professional development, the state audit institution can ensure that its personnel remain well-equipped to meet the evolving challenges of public financial management. This systematic enhancement of skills and expertise will not only strengthen the overall audit process but also contribute to the improvement of governance and transparency. Ultimately, focusing on efficiency as a core principle of professional development will help ensure that the audit institution can adapt to modern demands while maintaining high standards of accountability and performance.

References

- Agamamed, S. A., Alinazim, F. A., Shaban, M. A., Adil, L. H., Nasir, R. Q., & Yusif, L. R. (2023). Problems and prospects in developing the auditing system in Azerbaijan. *Universidad y Sociedad*, 15(2), 550-561 (in Eng.).
- Al-Tae'e, S. H. H., & Flayyih, H. H. (2023). Impact of the electronic internal auditing based on IT governance to reduce auditing risk. *Corporate Governance and Organizational Behavior Review*, 7(1), 94-100 (in Eng.).
- Albitar, K., Gerged, A. M., Kikhia, H., & Hussainey, K. (2020). Auditing in times of social distancing: the effect of COVID-19 on auditing quality. *International Journal of Accounting & Information Management*, 29(1), 169-178 (in Eng.).
- Alikulova, L., Spatayeva, S., Pankov, D., & Sembiyeva, L. (2021). Performance audit for state programmes in the Republic of Kazakhstan. *Public Policy and Administration*, 20(5), 598-609 (in Eng.).
- Asare, T. (2009). Internal auditing in the public sector: Promoting good governance and performance improvement. *International Journal on Governmental Financial Management*, 9(1), 15-28 (in Eng.).
- Barac, K., Plant, K., Kunz, R., & Kirstein, M. (2021). Audit practice: A straightforward trade or a complex system?. *International Journal of Auditing*, 25(3), 797-812 (in Eng.).
- Bergh, L. I. V., Hinna, S., Leka, S., & Zwetsloot, G. I. (2016). Developing and testing an internal audit tool of the psychosocial work environment in the oil and gas industry. *Safety Science*, 88, 232-241 (in Eng.).
- Dao, M., Xu, H., & Liu, L. (2019). Impact of the disclosure of audit engagement partners on audit quality: Evidence from the USA. *International Journal of Auditing*, 23(1), 112-124 (in Eng.).
- Goicoechea, E., Gómez-Bezares, F., & Ugarte, J. V. (2021). Improving audit reports: A consensus between auditors and users. *International Journal of Financial Studies*, 9(2), 25 (in Eng.).
- Igibaeva, Z., Beiseinova, L., Kazhmuhtametova, A., & Nikiforova, E. (2020). Modern trends of Kazakhstan's internal state audit: the US and UK experience. *Problems and Perspectives in Management*, 18(2), 1-12 (in Eng.).
- Kooli, C., & Abadli, R. (2022). Could education quality audit enhance human resources management processes of the higher education institutions? *Vision*, 26(4), 482-490 (in Eng.).
- Mamutova, K., Maulenkulova, G., & Toktibaeva, M. (2020). Improving the application of the risk management system in the field of state audit. In *Industrial Technologies and Engineering ICITE-2020* (pp. 100-105) (in Eng.).
- Sembayev, D. (2021). Audit Efficiency and Influence of Environmental Factors to State Bodies: Evidence of Kazakhstan. *Journal of Environmental Management and Tourism (JEMT)*, 12(05 (53)), 1307-1323 (in Eng.).
- Tumwebaze, Z., Bananuka, J., Kaawaase, T. K., Bonareri, C. T., & Mutesasira, F. (2022). Audit committee effectiveness, internal audit function and sustainability reporting practices. *Asian Journal of Accounting Research*, 7(2), 163-181 (in Eng.).
- Weekes-Marshall, D. (2020). The role of internal audit in the risk management process: A developing economy perspective. *Journal of Corporate Accounting & Finance*, 31(4), 154-165 (in Eng.).

CONTENTS**PEDAGOGY**

E.T. Adylbekova, N.F. Sarsenbieva, K.M. Kulzhataeva WAYS OF EFFECTIVE IMPLEMENTATION OF ELECTRONIC RESOURCES IN THE EDUCATIONAL PROCESS.....	5
A.A. Azatbakyt, A.M. Kartayeva, A.T. Tamayev ANALYZING AND TEACHING THE PSYCHOLOGY OF CHARACTERS IN THE STORIES OF M. AUEZOV.....	20
L.S. Dzhumanova, A.S. Sagindykova, G.M. Kadyrova FORMATION OF STUDENTS' TEXT READING COMPETENCE IN GERMAN LANGUAGE LESSONS.....	32
D.M. Zharylgapova, A.A. Almagambetova, U.A. Abitayeva DEVELOPMENT OF COMPETENCES OF STUDENTS IN TEACHING PHYSICS BY USING COMPUTER MODELS.....	45
G.G. Ibragimov, A.P. Mynbaeva, K.Zh. Saparbayeva DEVELOPMENT OF ESSAY WRITING SKILLS OF PUPILS BASED ON THE ART OF RHETORIC.....	62
R.Zh. Ismanova, G.K. Akhmetova SPEECH THERAPY AND THE BASICS OF NEUROPSYCHOLOGY.....	79
L. Kazykhankyzy, D. Babakhanova FUTURE ENGLISH TEACHERS' USE OF SELF-REGULATED LEARNING STRATEGIES IN DEVELOPING LANGUAGE PROFICIENCY.....	96
B.D. Karbozova, M. Imankulova, A. B. Shormakova FORMATION OF CREATIVE THINKING SKILLS IN THE STUDY OF THE KAZAKH LANGUAGE.....	109
G.T. Kurbankulova, A.S. Stambekova WAYS TO PREPARE FUTURE PRIMARY EDUCATION TEACHERS FOR INSTILLING NATIONAL VALUES IN THE STUDENTS.....	120
G. Kozhasheva, A.A. Bazhi, M.I. Yesenova, L. Nassir METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING STUDENTS' ACADEMIC ACHIEVEMENTS IN MATHEMATICS IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION OF EDUCATION.....	134

U.S. Marchibayeva

DEVELOPMENT OF ADAPTIVE PHYSICAL CULTURE AND SPORTS IN THE EDUCATIONAL SYSTEM OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN: PEDAGOGICAL CHALLENGES AND RESEARCH PROSPECTS.....148

R.Zh. Mrzabayeva, N.M. Abdulkadyrov, G.U. Akhmetshina

INCREASING SUBJECT COMPETENCE AT THE BERLIN CONGRESS ON OTTO VON BISMARCK'S POLITICAL POSITIONS IN RELATION TO THE OTTOMAN EMPIRE.....165

A.N. Omarov, O. Kozhabergen, G.R. Kurmasheva

PRACTICE-ORIENTED TEACHING OF STUDENTS AT THE UNIVERSITY.....185

A.A. Seitaliyeva, N.T. Shyndaliyev, A.Sh. Barakova

TRAINING OF FUTURE TEACHING STAFF IN THE CONTEXT OF DUAL EDUCATION.....197

G. Tanabayeva, A. Boranbayeva

WAYS TO DEVELOP THE VOCABULARY OF CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITIES OF PRESCHOOL AGE THROUGH FAIRY TALES.....210

A.K. Urazova, G. A. Tuyakbaev, K.T. Kudaibergenova

EFFECTIVE METHODS OF TEACHING THE EPISTOLOGICAL HERITAGE OF ABDILDA TAZHIBAEV.....227

G. Utemissova, A. Alimbekova, A. Bulshekbayeva

THE RELATIONSHIP BETWEEN CYBERBULLYING AND AGGRESSIVE VICTIMIZATION.....241

Sh.Sh. Khamzina, A.M. Utilova, T.Zh. Shakenova

EFFECTIVENESS OF THE MENTORING SYSTEM IN SCHOOLS.....257

ECONOMICS

G.Y. Amalbekova, A.N. Narenova, S.B. Nauryzkulova

GLOBAL POULTRY MARKET: CURRENT DEVELOPMENT TRENDS AND EXPORT POTENTIAL OF KAZAKHSTAN.....276

K.T. Auyezova, Zh.M. Bulakbay, A.A. Zhakupov

PROJECT MANAGEMENT IN THE STRATEGIC PLANNING OF ENERGY INDUSTRY ENTERPRISES.....295

A.Yelubayeva, Ceslovas Christauskas INCREASING THE HUMAN RESOURCES POTENTIAL OF STATE AUDIT BODIES AS A BASIS FOR IMPROVING THE EFFICIENCY AUDIT MECHANISM.....	307
A.M. Yessirkepova, R.K. Niyazbekova, D.M. Makhmud RESEARCH OF THE ACTIVITIES OF PEASANT FARMS IN KAZAKHSTAN IN THE CONTEXT OF EFFECTIVE ENERGY CONSUMPTION.....	318
Sh.A. Zhumadilla, M.R. Sikhimbayev, D.R. Sikhimbayeva STATE REGULATION OF SUBSOIL USE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN: ECOLOGY AND INNOVATIONS.....	330
A.S. Karbozova, A.Z. Bukharbayeva, G.B. Duzelbaeva THEORETICAL ASPECTS OF THE ECONOMIC MECHANISM OF AGRICULTURAL PRODUCTION MANAGEMENT.....	345
T. Kuangaliyeva, Zh. Yerzhanova, G. Mukasheva SHEEP BREEDING IN KAZAKHSTAN: CHALLENGES OF MODERN DEVELOPMENT.....	359
A. Makenova, A. Oralbayeva, A.Kizimbayeva SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF RURAL AREAS OF KAZAKHSTAN: CURRENT STATE.....	374
J.K. Romazanov, T.J. Niyazov, T.A. Karipov PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE CREDIT MARKET N KAZAKHSTAN.....	389
L.M. Shayakhmetova, A.M.Kurmanov, S.T. Aitimova IMPROVEMENT OF OCCUPATIONAL SAFETY IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN: ASSESSMENT OF PROFESSIONAL RISKS AND STRATEGIES FOR ACCIDENT INSURANCE IN THE WORKPLACE.....	401

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Э.Т. Адылбекова, Н.Ф. Сарсенбиева, К.М. Құлжатаева ЭЛЕКТРОНДЫҚ РЕСУРСТАРДЫ ОҚУ ҮДЕРІСІНЕ ТИІМДІ ЕНГІЗУ ЖОЛДАРЫ.....	5
А.А. Азатбақыт, А.М. Картаева, А.Т. Тамаев М. ӘУЕЗОВ ӘНГІМЕЛЕРІНДЕГІ КЕЙІПКЕР ПСИХОЛОГИЯСЫН ТАЛДАП ОҚЫТУ.....	20
Л.С. Жұманова, А.С. Сағындықова, Г.М. Қадырова НЕМІС ТІЛІ САБАҚТАРЫНДА СТУДЕНТТЕРДІҢ МӘТІНДІ ОҚУ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	32
Д.М. Жарылғапова, А.А. Алмагамбетова, У.А. Абитаева КОМПЬЮТЕРЛІК МОДЕЛДЕРДІ ПАЙДАЛАНУ АРҚЫЛЫ ФИЗИКА ПӘНІН ОҚЫТУДА БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	45
Г.Г. Ибрагимов, А.П. Мыңбаева, Қ.Ж. Сапарбаева ШЕШЕНДІК ӨНЕР НЕГІЗІНДЕ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЭССЕ ЖАЗУ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУ.....	62
Р.Ж. Исманова, Г.К. Ахметова ЛОГОПЕДИЯ ЖӘНЕ НЕЙРОПСИХОЛОГИЯ НЕГІЗДЕРІ.....	79
Л. Қазыханқызы, Д. Бабаханова БОЛАШАҚ АҒЫЛШЫН ТІЛІ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ БІЛІМ АЛУДА ӨЗІН-ӨЗІ РЕТТЕУ СТРАТЕГИЯЛАРЫН ПАЙДАЛАНУ АРҚЫЛЫ ТІЛДІК ҚАБІЛЕТІН ДАМУ.....	96
Б.Д. Карбозова, М. Иманқұлова, А.Б. Шормақова ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУ БАРЫСЫНДА ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ОЙЛАУ ДАҒДЫСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	109
Г.Т. Курбанқұлова, Ә.С. Стамбекова БОЛАШАҚ БАСТАУЫШ БІЛІМ ПЕДАГОГТЕРІН ОҚУШЫЛАРДЫ ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚҚА БАУЛУҒА ДАЯРЛАУ ЖОЛДАРЫ.....	120

Г.О. Кожашева, А.А. Бажи, М.И.Есенова, Л. Нәсір
 БІЛІМ БЕРУДІ ЦИФРЛАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНДА ОҚУШЫЛАРДЫҢ
 МАТЕМАТИКА ПӘНІНЕН ОҚУ ЖЕТІСТІГІН БАҒАЛАУДЫҢ
 ӘДІСТЕМЕЛІК ТӘСІЛДЕРІ.....134

Ұ.С. Марчибаева
 ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ
 БЕЙІМДІК ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ МЕН СПОРТТЫ ДАМУЫ:
 ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МІНДЕТТЕР МЕН ЗЕРТТЕУ БОЛАШАҒЫ.....148

Р.Ж. Мрзабаева, Н.М. Абдукадыров, Г.У. Ахметшина
 БЕРЛИН КОНГРЕСІНДЕ ОТТО ФОН БИСМАРКТИҢ ОСМАН
 ИМПЕРИЯСЫНА ҚАТЫСТЫ САЯСИ ҰСТАНЫМДАРЫ ТУРАЛЫ ПӘНДІК
 ҚҰЗІРЕТТІЛІКТІ АРТТЫРУ.....165

А.Н. Омаров, О. Қожаберген, Г.Р. Құрмашева
 УНИВЕРСИТЕТТЕ БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫ ТӘЖІРИБЕГЕ БАҒЫТТАП
 ОҚЫТУ.....185

А.А. Сейталиева, Н.Т. Шындалиев, А.Ш. Баракова
 ДУАЛДЫ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА БОЛАШАҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
 КАДРЛАРДЫ ДАЯРЛАУ.....197

Г.Т. Танабаева, А.Р. Боранбаева
 МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ ЗЕРДЕ БҰЗЫЛЫСТАРЫ БАР БАЛАЛАРДЫҢ
 СӨЗДІК ҚОРЫН ЕРТЕГІЛЕР АРҚЫЛЫ ДАМУЫ ЖОЛДАРЫ.....210

А.К. Уразова, Ғ.Ә. Тұяқбаев, К.Т. Құдайбергенова, А. Жолмаханова
 ӘБДІЛДА ТӘЖІБАЕВТЫҢ ЭПИСТОЛЯРЛЫҚ МҰРАСЫН ОҚЫТУДЫҢ
 ТИІМДІ ӘДІСТЕРІ.....227

Г.У. Утемисова, А.А. Алимбекова, А.И. Булшекбаева
 КИБЕРБУЛЛИНГ ПЕН АГРЕССИВТІ ЖӘБІРЛЕНУШІНІҢ МІНЕЗ-
 ҚҰЛҚЫНЫҢ ӨЗАРА БАЙЛАНЫСЫ.....241

Ш.Ш. Хамзина, А.М. Утилова, Т.Ж. Шакенова
 МЕКТЕПТЕРДЕГІ ТӘЛІМГЕРЛІК ЖҮЙЕНІҢ ТИІМДІЛІГІ.....257

ЭКОНОМИКА

Г.Е. Амалбекова, А.Н. Наренова, С.Б. Наурызқұлова
 ӘЛЕМДІК ҚҰС ЕТІ НАРЫҒЫ: ҚАЗІРГІ ДАМУ ТЕНДЕНЦИЯСЫ ЖӘНЕ
 ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭКСПОРТТЫҚ ӘЛЕУЕТІ.....276

К.Т. Ауезова, Ж.М. Бұлақбай, А.А. Жакупов
ЭНЕРГЕТИКА САЛАСЫНДАҒЫ КӘСПОРЫНДАРДЫ СТРАТЕГИЯЛЫҚ
ЖОСПАРЛАУДАҒЫ ЖОБАЛАРДЫ БАСҚАРУ.....295

А. Елубаева, Чесловас Кристаускас
МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ ОРГАНДАРЫНЫҢ КАДРЛЫҚ ӘЛЕУЕТІН
АРТТЫРУ ТИІМДІЛІК АУДИТІНІҢ ТЕТІГІН ЖЕТІЛДІРУ НЕГІЗІ
РЕТІНДЕ.....307

А.М. Есиркепова, Р.К. Ниязбекова, Д.М. Махмуд
ТИІМДІ ЭНЕРГИЯ ТҰТЫНУ КОНТЕКСІНДЕ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ШАРУА
ҚОЖАЛЫҚТАРЫНЫҢ ҚЫЗМЕТІН ЗЕРТТЕУ.....318

Ш.А. Жұмадилла, М.Р. Сихимбаев, Д.Р. Сихимбаева
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЖЕР ҚОЙНАУЫН ПАЙДАЛАНУДЫ
МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ: ЭКОЛОГИЯ ЖӘНЕ ИННОВАЦИЯЛАР.....330

А.С. Карбозова, А.Ж. Бұхарбаева, Г.Б. Дузельбаева
АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫ ӨНДІРІСІН БАСҚАРУДЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ
МЕХАНИЗМІНІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ.....345

Т. Куангалиева, Ж.Ержанова, Г. Мукашева
ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ҚОЙ ШАРУАШЫЛЫҒЫ: ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ДАМУ
МӘСЕЛЕЛЕРІ.....359

А.А. Макенова, А.К. Оралбаева, А. Кизимбаева
ҚАЗАҚСТАННЫҢ АУЫЛДЫҚ АУМАҚТАРЫНЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫ:
ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ.....374

Ж.К. Ромазанов, Т.Ж. Ниязов, Т.А. Карипов
ҚАЗАҚСТАННЫҢ КРЕДИТТІК НАРЫҒЫН ДАМУ
ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ.....389

Л.М. Шаяхметова, А.М. Курманов, Ш.Т. Айтимова
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУДЫ ЖЕТІЛДІРУ:
КӘСПТІК ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ӨНДІРІСТЕГІ ЖАЗАТАЙЫМ
ОҚИҒАЛАРДАН САҚТАНДЫРУ СТРАТЕГИЯСЫ.....401

СОДЕРЖАНИЕ**ПЕДАГОГИКА**

Э.Т. Адылбекова, Н.Ф. Сарсенбиева, К.М. Кулжатаева СПОСОБЫ ЭФФЕКТИВНОГО ВНЕДРЕНИЯ ЭЛЕКТРОННЫХ РЕСУРСОВ В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС.....	5
А.А. Азатбакыт, А.М. Картаева, А.Т. Тамаев АНАЛИЗ И ОБУЧЕНИЕ ПСИХОЛОГИИ ПЕРСОНАЖЕЙ РАССКАЗОВ М. АУЭЗОВА.....	20
Л.С. Джуманова, А.С. Сагиндыкова, Г.М. Кадырова ФОРМИРОВАНИЕ КОМПЕТЕНЦИИ ЧТЕНИЯ ТЕКСТОВ СТУДЕНТАМИ НА ЗАНЯТИЯХ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА.....	32
Д.М. Жарылгапова, А.А. Алмагамбетова, У.А. Абитаева РАЗВИТИЕ КОМПЕТЕНЦИЙ ОБУЧАЮЩИХСЯ В ПРЕПОДАВАНИИ ФИЗИКИ ПУТЕМ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КОМПЬЮТЕРНЫХ МОДЕЛЕЙ.....	45
Г.Г. Ибрагимов, А.П. Мынбаева, К.Ж. Сапарбаева РАЗВИТИЕ НАВЫКОВ НАПИСАНИЯ ЭССЕ У УЧАЩИХСЯ НА ОСНОВЕ ИСКУССТВА РИТОРИКИ.....	62
Р.Ж. Исманова, Г.К. Ахметова ЛОГОПЕДИЯ И ОСНОВЫ НЕЙРОПСИХОЛОГИИ.....	79
Л. Казыханкызы, Д. Бабаханова ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СТРАТЕГИЙ САМОРЕГУЛИРОВАНИЯ В РАЗВИТИИ ЯЗЫКОВОГО МАСТЕРСТВА БУДУЩИМИ УЧИТЕЛЯМИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА.....	96
Б.Д. Карбозова, М. Иманкулова, А.Б. Шормакова ФОРМИРОВАНИЕ НАВЫКОВ ТВОРЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ ПРИ ИЗУЧЕНИИ КАЗАХСКОГО ЯЗЫКА.....	109
Г.Т. Курбанкулова, А.С. Стамбекова СПОСОБЫ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ К ФОРМИРОВАНИЮ У УЧАЩИХСЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ.....	120

Г.О. Кожашева, А.А. Бажи, М.И. Есенова, Л. Насир МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ УЧЕБНЫХ ДОСТИЖЕНИЙ УЧАЩИХСЯ ПО МАТЕМАТИКЕ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ ОБРАЗОВАНИЯ.....	134
У.С. Марчибаева РАЗВИТИЕ АДАПТИВНОЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СИСТЕМЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН: ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ИССЛЕДОВАНИЙ....	148
Р.Ж. Мрзабаева, Н.М. Абдукадыров, Г.У. Ахметшина ПОВЫШЕНИЕ ПРЕДМЕТНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ О ПОЛИТИЧЕСКИХ ПОЗИЦИЯХ ОТТО ФОН БИСМАРКА В ОТНОШЕНИИ ОСМАНСКОЙ ИМПЕРИИ НА БЕРЛИНСКОМ КОНГРЕССЕ.....	165
А.Н. Омаров, О. Кожаберген, Г.Р. Курмашева ПРАКТИКО-ОРИЕНТИРОВАННОЕ ОБУЧЕНИЕ СТУДЕНТОВ В УНИВЕРСИТЕТЕ.....	185
А.А. Сейталиева, Н.Т. Шындалиев, А.Ш. Баракова ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КАДРОВ В УСЛОВИЯХ ДУАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	197
Г.Т. Танабаева, А.Р. Боранбаева СПОСОБЫ РАЗВИТИЯ СЛОВАРНОГО ЗАПАСА ДЕТЕЙ С НАРУШЕНИЯМИ ИНТЕЛЛЕКТА ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА ЧЕРЕЗ СКАЗКИ.....	210
А.К. Уразова, Г.А. Туякбаев, К.Т. Кудайбергенова ЭФФЕКТИВНЫЕ МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ЭПИСТОЛОГИЧЕСКОГО НАСЛЕДИЯ АБДИЛЬДЫ ТАЖИБАЕВА.....	227
Г.У. Утемисова, А.А. Алимбекова, А.И. Булшекбаева ВЗАИМОСВЯЗЬ КИБЕРБУЛЛИНГА И АГРЕССИВНОГО ВИКТИМНОГО ПОВЕДЕНИЯ.....	241
Ш.Ш. Хамзина, А.М. Утилова, Т.Ж.Шакенова ЭФФЕКТИВНОСТЬ СИСТЕМЫ НАСТАВНИЧЕСТВА В ШКОЛАХ.....	257
ЭКОНОМИКА	
Г.Е. Амалбекова, А.Н. Наренова, С.Б. Наурызкулова МИРОВОЙ РЫНОК МЯСА ПТИЦЫ: СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ И ЭКСПОРТНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ КАЗАХСТАНА.....	276

К.Т. Ауезова, Ж.М. Булакбай, А.А. Жакупов ПРОЕКТНОЕ УПРАВЛЕНИЕ В СТРАТЕГИЧЕСКОМ ПЛАНИРОВАНИИ ПРЕДПРИЯТИЙ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ.....	295
А. Елубаева, Чесловас Кристаускас ПОВЫШЕНИЕ КАДРОВОГО ПОТЕНЦИАЛА ОРГАНОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА КАК ОСНОВА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕХАНИЗМА АУДИТА ЭФФЕКТИВНОСТИ.....	307
А.М. Есиркепова, Р.К. Ниязбекова, Д.М. Махмуд ИССЛЕДОВАНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КРЕСТЬЯНСКИХ ХОЗЯЙСТВ В КАЗАХСТАНЕ В КОНТЕКСТЕ ЭФФЕКТИВНОГО ЭНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЯ.....	318
Ш.А. Жумадилла, М.Р. Сихимбаев, Д.Р. Сихимбаева ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ НЕДРОПОЛЬЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН: ЭКОЛОГИЯ И ИННОВАЦИИ.....	330
А.С. Карбозова, А.Ж. Бухарбаева, Г.Б. Дузельбаева ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА УПРАВЛЕНИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫМ ПРОИЗВОДСТВОМ.....	345
Т. Куангалиева, Ж. Ержанова, Г. Мукашева ОВЦЕВОДСТВО КАЗАХСТАНА: ВЫЗОВЫ СОВРЕМЕННОГО РАЗВИТИЯ.....	359
А.А. Макенова, А.К. Оралбаева, А. Кизимбаева УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ КАЗАХСТАНА: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ.....	374
Ж.К. Ромазанов, Т.Ж. Ниязов, Т.А. Карипов ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ КРЕДИТНОГО РЫНКА КАЗАХСТАНА.....	389
Л.М. Шаяхметова, А. М. Курманов, Ш.Т. Айтимова СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОХРАНЫ ТРУДА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН: ОЦЕНКА ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ РИСКОВ И СТРАТЕГИИ СТРАХОВАНИЯ ОТ НЕСЧАСТНЫХ СЛУЧАЕВ НА ПРОИЗВОДСТВЕ....	401

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Директор отдела издания научных журналов НАН РК *А. Ботанқызы*

Редакторы: *Д.С. Аленов, Ж.Ш. Әден*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадыранова*

Подписано в печать 29.05.2024.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

46,0 п.л. Тираж 300. Заказ 5.